

ПРОФІЛАКТИКА ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ

УДК 613.6

ЗАХОДИ ЩОДО ЗНИЖЕННЯ РИЗИКУ ТРАВМУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ УНАСЛІДОК ПАДІННЯ

Марія Кіщак, Софія Лишак

*Станіславчук О.В., к.т.н., доцент, доцент кафедри промислової безпеки та
охорони праці*

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Однією із найпоширеніших причин виробничого травматизму в Україні є падіння. Причому, якщо у 2017 році показник виробничих нещасних випадків, викликаних падіннями (з висоти свого зросту під час пересування, з висоти, в колодязь, ємність тощо), становив понад 16 % від усіх інших причин, то за 10 місяців 2023 року він зріс до 30%.

Переважаючими причинами падіння на робочому місці на рівні переміщення є спотикання через нерівності, прослизання підосви взуття тощо. Крім цього досить часто стаються падіння зі сходів, драбин, інші випадки падіння з висоти.

Зростання кількості падінь відбувається у ті сезонні періоди, коли спостерігається поєднання низької температури повітря та опадів, поверхня пересування (дороги, тротуари, містки, сходи) є слизькою, а також у разі переміщення працівників територією, проходами та проїздами, де у темну пору доби не забезпечено достатньої освітленості. До інших причин можна віднести: захаращені проходи, нестійкі робочі поверхні та ненадійно встановлені драбини, отвори у підлозі і стінах, не використання або неправильне застосування засобів індивідуального захисту від падіння, слизька підосва взуття.

Наслідки падінь можуть бути різними: від синців та розтягнень до важкої травми голови або й смерті. Це своєю чергою визначає тривалість днів непрацездатності, а відповідно й передбачені трудовим законодавством фінансові втрати для роботодавця та держави.

Така кризова ситуація зумовлює актуальність завдання щодо зниження ризику травмування працівників унаслідок падінь і вимагає запровадження як індивідуальних, так і комплексних підходів для вирішення цього завдання на різних рівнях – від роботодавця і до працівника. Для запобігання випадкам травмування працівників важливо бути проактивними, спрямовуючи фокус на розпізнавання небезпек падіння та випередження їх до того, як вони зашкодять людині. Щоб випереджати професійні ризики падіння, важливо регулярно їх оцінювати, документувати всі наявні та очікувані небезпеки, які можуть завдати шкоди працівникам під час роботи та пересування. Оскільки небезпеки та ризики падіння динамічно змінюються в часі залежно від зміни персоналу, погоди,

умов праці тощо, тому важливою є вчасна актуалізація результатів оцінки ризику падіння, як тільки в цьому виникає потреба.

Одним із найефективніших заходів запобігання падінням працівників є навчання та інструктажі щодо методів безпечно виконувати свою роботу оминаючи небезпеки падіння. Необхідно визначити тип навчання відповідно до наявних небезпек падіння, які попередньо були ідентифіковані, і після цього скласти графік такого навчання. Шляхи пересування і робочі місця повинні бути освітленими, без різких тіней і засліплюючих ефектів, не повинні бути захаращеними, а також мають бути усунені небезпеки спіткнутися, наприклад, через кабелі, електричні шнури тощо. Все частіше в інших країнах працівників, які виконують роботи на висоті на самоті, забезпечують переносними пристроями – датчиками руху і додатками для виявлення падіння, які включені в систему безпеки. У режимі реального часу пристрої для захисту від падіння виявляють небезпечний удар і якнайшвидше роблять виклик екстреної допомоги до місця падіння працівника. Оскільки часто причиною падіння є невідповідне робоче взуття, слизька підлога або слизька поверхня пересування, тому взуття для працівників має бути підібране належним чином, комфортним, відповідати розміру ноги та мати не слизьку підшву. Якщо для безпечного виконання робіт може знадобитися спеціальне взуття, це має бути вказано під час проведення оцінки ризиків падіння.

Також мінімізувати ризик травмувань внаслідок падіння допоможуть такі заходи: невідкладно прибирати розлиті рідини, встановлювати попереджувальні знаки на вологій підлозі; не допускати захаращення проходів у виробничому приміщенні та на сходах; бути уважними при зміні звичного напрямку руху; мати хорошу оглядовість під час перенесення вантажів, а також враховувати під час перенесення вантажу, що він може змінити центр тяжіння тіла, підвищуючи ймовірність падіння; забезпечити раціональне освітлення в усіх проходах, проїздах та на доріжках; драбини повинні бути перевірені та справними, не використовувати випадкові предмети як опору; не допускати до роботи працівників, які перебувають у стомленому чи хворобливому стані, а також у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння.

Для того, щоб заходи запобігання випадкам травмування працівників унаслідок падіння працювали комплексно, необхідно скласти план захисту від падіння, в якому описати всі процедури, які допоможуть працівникам зменшити ризик падіння на робочому місці. Наприклад, в допомогу фахівцям з охорони праці, OSHA розробило шаблон плану захисту від падіння, застосовуючи та деталізуючи який можна керувати ризиком падіння на кожній ділянці чи робочому місці. Необхідно згадати і про культуру безпеки. Працівники не повинні ігнорувати небезпеки падіння та бути готові до них, а також знати, що можна зробити вже зараз, щоб запобігти травмуванню внаслідок падіння.